

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № 3

«26» _____ 2025 р.

Заступник Голови Приймальної комісії

Олександр ГУРА

ПОГОДЖЕНО:

Відповідальний секретар Відбіркової
комісії

Олександр ОЛІЙНИК

Гарант освітньої програми

Галина ЛОКАРЄВА

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ
З МАЙСТЕРНОСТІ АКТОРА**

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: В6 Перформативні мистецтва

Освітня програма: Театральне мистецтво

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	3
II. ФОРМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	3
III. БІЛЕТИ: СТРУКТУРА БІЛЕТУ	3
IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	4
V. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ.....	4
VI. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	7

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою проведення фахового іспиту для вступу на здобуття освітнього ступеня «магістр» галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» зі спеціальності В6 «Перформативні мистецтва» є перевірка здатності вступників опанувати освітню програму «Театральне мистецтво». Іспит передбачає оцінювання рівня теоретичних знань і практичних навичок вступників відповідно до стандарту вищої освіти для бакалаврського рівня спеціальності «Перформативні мистецтва». Оцінювання здійснюється на основі здобутих компетентностей та результатів навчання, набутих у процесі попереднього навчання за спеціальністю «Перформативні мистецтва» або за іншою спеціальністю.

При організації і проведенні фахового іспиту необхідно керуватись нормативними актами:

- Порядок прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році;
- Правила прийому до Запорізького національного університету у 2025 році;
- Положення про фахову атестаційну комісію Запорізького національного університету;
- Програмою вступного фахового іспиту зі спеціальності В6 «Перформативні мистецтва» до Запорізького національного університету.
- Положення про організацію освітнього процесу в Запорізькому національному університеті.

II. ФОРМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фаховий іспит зі спеціальності В6 «Перформативні мистецтва» проводиться у формі комп'ютерного іспиту у вигляді тестування відповідно Положенню про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в Запорізькому національному університеті, із застосуванням електронної системи навчання «Moodle».

Пройти тестування можна за місцем перебування вступника, або у спеціально обладнаному комп'ютерному класі. Максимальний час для проведення тестування становить три години.

У разі повітряної тривоги під час складання фахового іспиту учасники можуть пройти до укриття. Після повітряної тривоги учасники можуть продовжити складання фахового іспиту.

Перелік тем для підготовки до фахового іспиту зі спеціальності В6 «Перформативні мистецтва» наведено у розділі V.

III. БІЛЕТИ: СТРУКТУРА БІЛЕТУ

Тестове завдання для кожного вступника включає 50 питань поділених на 2 блоки за рівнем складності. Максимальна сума балів – 200 балів.

Вступнику надається лише одна спроба для вирішення тестового завдання. У випадку, коли вступник відмовляється виконувати тестове завдання, йому виставляється оцінка 0 балів – «незадовільно». Якщо тестування перервано з технічних причин (відключення світла, відсутність або нестійкість Інтернету) вступнику за його заявою надається додаткова спроба.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем магістра (за 200 бальною шкалою):

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання основної літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низький рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

До участі у конкурсі не допускається (0-99 балів), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

V. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Тема 1. Умови виникнення театру, як виду мистецтва. Напрямки розвитку театру. Основні різновиди театру (опера, балет, драма, музична комедія, театр поезії тощо). Поняття про світову та українську театральну школу. Театральна термінологія (монолог, діалог, мізансцена тощо). Техніка сцени (куліси, падуги, завіса, тощо).

Тема 2. Поняття про драматургію для театру. Антична драматургія (Есхіл, Софокл, Еврипід, Аристофан). Жанрові особливості української драматичної літератури (історична драма, побутова драма, мелодрама, комедія, фарс). Що таке фабула, сюжет, композиція?

Тема 3. Природа та особливості акторської творчості. Система виховання людини-артиста. Основні принципи системи: а) принцип життєвої правди; б) принцип ідейної активності; в) принцип органічної дії; г) принцип творчого перевтілення.

Тема 4. Поняття про майстерність актора. Складові частини майстерності актора (правдивість, органічність, технічна оснащеність). Мистецтво «перевтілення» та мистецтво «зображення». Значення теоретичних знань в процесі виховання професійного актора.

Тема 5. Народний український театр вертеп. Витоки та розвиток вертепу. Теми та сюжети драматургії для театру вертеп. Кріпацький театр.

Тема 6. Театр корифеїв. Драматургія Т. Г. Шевченка, М. Кропивницького, І. Карпенко-Карого, М. Старицького та її значення для становлення українського професійного театру. Режисерські та акторські здобутки М. Садовського, П. Саксаганського, М. Заньковецької.

Тема 7. «Молодий театр» Л. С. Курбаса. Новаторство і традиції Л. Курбаса на українській сцені. Театр – лабораторія «Березіль». Драматургія М. Куліша.

Тема 8. Народність і реалізм на сценах театрів України. Творчість Г. Юри, М. Крушельницького, А. Бучми, Н. Ужвій, І. Мар'яненка, Л. Сердюка, Б. Романицького, К. Марджанова.

Тема 9. Драматичні та музично-драматичні театри України. Визначні вистави, провідні актори та режисери. Приклади.

Тема 10. Поняття про українську театральну школу. Учбові мистецькі заклади України. Традиції та особливості української акторської школи. Сучасна театральна педагогіка України її традиційність і новаторство.

Тема 11. Поняття про сценічну дію. Основні елементи сценічної дії. Психічна дія. Фізична дія. Словесна дія. Текст, підтекст. Дія внутрішня і дія зовнішня. Приклади внутрішньої і зовнішньої дії.

Тема 12. Тренінг творчої психотехніки – початковий етап оволодіння елементами сценічної дії. Поняття про увагу. Властивості та особливості уваги. Види кіл уваги (малий, середній, великий). Сценічна спостережливість, віра, зібраність, організованість. Емоційна пам'ять, творча воля, м'язова свобода. Приклади вправ на розвиток внутрішньої психотехніки та зовнішньої техніки актора.

Тема 13. Поняття про творчу уяву. Уява активна і пасивна. Роль уяви в творчому процесі. Приклади вправ на творчу уяву.

Тема 14. Поняття про фантазію. Види фантазії. Вплив свідомого і підсвідомого на розвиток фантазії. Роль фантазії у творчому процесі. Приклади вправ на фантазію.

Тема 15. Поняття про темперамент. Темперамент сценічний і темперамент побутовий їх схожість і відмінність. Приклади прояву сценічного темпераменту.

Тема 16. Поняття про темпоритм. Темпоритм прозового твору. Темпоритм віршованого твору. Відчуття актором темпоритму ролі та вистави. Взаємозв'язок між внутрішнім темпоритмом ролі і самопочуттям актора. Зовнішні прояви такого взаємозв'язку. Приклади.

Тема 17. Поняття про імпровізацію. Умови для виникнення імпровізації. Види імпровізації. Сценічні прояви імпровізації. Вплив імпровізації на правдивість сценічного образу. Приклади вправ на імпровізацію.

Тема 18. Поняття про сценічний етюд. Етюди з уявними речами. Етюди на взаємодію між партнерами. Особливості спілкування в етюдах. Приклади етюдів на спілкування та взаємодію з партнером

Тема 19. Запропоновані обставини. Поняття про запропоновані обставини. Складові частини запропонованих обставин (фабула, сюжет, події тощо). Зовнішні запропоновані обставини. Внутрішні запропоновані обставини

ролі і п'єси. «Я» в запропонованих обставинах. Визначення запропонованих обставин є обов'язковою умовою для створення правдивого сценічного образу.

Тема 20. Поняття про дієвий аналіз. Дієвий аналіз твору (п'єса, інсценізація). Засоби аналізу ролі і п'єси:

1. Аналіз дії (робота за столом):

– вивчення літературного матеріалу (фабула, - сюжет, тема, ідея, жанр, - запропоновані обставини);

– визначення конфлікту подій, вчинків, надзавдання, наскрізної дії, контрдії, зерна ролі.

2. Аналіз дією (практичне освоєння «роботи за столом» на сценічному майданчику):

- робота над текстом;

- пошук характеру і характерності;

- пошук внутрішньої та зовнішньої виразності;

- сценічні пристосування.

Тема 21. Поняття про жанр. Види та форми жанрів в драматургічних творах. Жанр сценічний і жанр літературний – схожість та відмінність. Приклади.

Тема 22. Поняття про конфлікт. Конфлікт побутовий, конфлікт сценічний. Форми та особливості конфлікту в драматичних творах. Приклади сценічного конфлікту в драматургічних творах.

Тема 23. Поняття про події. Події головні та другорядні. Вплив події на розвиток сценічної дії у виставі. Приклади.

Тема 24. Поняття про сценічні вчинки. Різниця між подією і вчинком. Взаємозв'язок між конфліктом, подією та вчинком. Приклади сценічних вчинків, що є реакцією на подію.

Тема 25. Поняття про наскрізну дію (активне прагнення) та контрдію (активна завада). Складові частини наскрізної дії та контрдії. Взаємозв'язок і конфліктність між наскрізною дією та контрдією.

Тема 26. Поняття про надзавдання. Відмінність надзавдання від ідеї твору. Засоби та методи визначення надзавдання в драматургічних творах. Схожість і відмінність надзавдань в п'єсах і виставах.

Тема 27. Характер і характерність. Поняття про сценічний характер. Типи характеру. Співвідношення характеру і характерності в сценічних образах. Значення гриму, костюму, пластики, мови для прояву сценічного характеру та підкреслення характерності. Приклади прояву сценічної характерності.

Тема 28. Сценічні пристосування. Поняття про сценічні пристосування. Пристосування – засіб будь-якого спілкування. Пристосування внутрішні і зовнішні, свідомі і підсвідомі.

Тема 29. Поняття про зерно вистави, п'єси, ролі. Поняття про зерно. Участь інтуїтивного і свідомого в пошуках зерна п'єси і ролі.

Тема 30. Поняття про спілкування. Спілкування сценічне (вистава, партнер, речі) і спілкування побутове. Органічне (чути, бачити, відчувати, оцінювати) і спілкування формальне.

Тема 31. Поняття про етику і дисципліну. Етика в театрі і поза театром. Дисципліна індивідуальна і колективна. Значення етики та дисципліни, як важливої умови колективної творчості.

VI. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Барнич М. Майстерність актора: техніка "обману". Навч. посібник (лекції та практ. заняття); КНУКІМ. Вид. 2-е, виправл. та доповн. Київ : Ліра, 2016. 303 с.
2. Бойчук Б. Навіщо про це говорю. Вибрані статті. Театр. Балет. Література. Упорядник: Габор В. Київ: Видавництво Піраміда. Серія книг: Приватна колекція, 2017. 452 с.
3. Генкс Т. Історії, наклацані на друкарській машинці. Переклад Агаджанян Н. Львів : Видавництво Старого Лева, 2018. 440 с.
4. Кінзерська Т. Єфросинія Зарницька (Є. Азгуріді). Літопис життя і творчості (1867-1936). Київ : Інтерсервіс, 2019. 586 с.
5. Клековкін О. Історіографія театру: Напрями. Школи. Методи. Постаті: Навчальний посібник. Київський національний університет театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого. Київ : АртЕк, 2017. 336 с.
6. Козачковський Д. Нотатки на сторінках ролей, п'єс і клаптиках паперу: підруч. для акторів та режисерів. Упоряд. Козак Б. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2017. 95 с.
7. Коломієць Р. Гнат Хоткевич. Харків т: Фоліо, 2019. 121 с.
8. Коломієць Р. Лесь Курбас. Харків : Фоліо, 2018. 122 с.
9. Локарева Г. В., Стадніченко Н. В. Підготовка майбутнього актора до професійного спілкування: теоретичний та практичний аспекти: монографія. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2019. 428 с.
10. Мелешкіна І. Мандрівні зорі в Україні. Сторінки історії єврейського театру. Київ : Дух і літера. Часопис "Критика". 2019. С. 273-274.
11. Нариси з історії національного театру в Україні ХХ — початку ХХІ ст. за заг. наук. ред. Гринишиної М. Нац. акад. мистецтв України, Ін-т пробл. сучас. мистецтва. Київ : Фенікс, 2017. 976 с.
12. Матеріали до історії українського театру. Від витоків до початку ХХ століття. НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ : 2016. 280 с.
13. Словник-довідник професійного тезауруса майбутнього актора / наук. редакція: Г.В. Локарева, Ю.В. Гончаренко. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 223 с.

Голова фахової
атестаційної комісії

Наталія СОКОЛОВСЬКА